2025/172

29.1.2025

ROZHODNUTIE RADY (EÚ) 2025/172

zo 17. decembra 2024

o pozícii, ktorá sa má v mene Európskej únie zaujať v Osobitnom výbore pre energetiku zriadenom Dohodou o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej, pokiaľ ide o prijatie odporúčania týkajúceho sa prípravy technických postupov na efektívne využívanie elektrických prepojovacích vedení

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 194 ods. 2 v spojení s článkom 218 ods. 9,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

(1) Rada 29. apríla 2021 prijala rozhodnutie (EÚ) 2021/689 ([1]) o uzavretí Dohody o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej ([2]) (ďalej len „dohoda o obchode a spolupráci“). Dohoda o obchode a spolupráci nadobudla platnosť 1. mája 2021.

(2) Osobitný výbor pre energetiku (ďalej len „osobitný výbor“) sa zriadil článkom 8 ods. 1 písm. l) dohody o obchode a spolupráci. Právomoci osobitného výboru sú uvedené v článku 8 ods. 4 uvedenej dohody.

(3) Podľa článku 8 ods. 4 písm. c) dohody o obchode a spolupráci, pokiaľ ide o otázky súvisiace s jeho oblasťou právomoci, má osobitný výbor právomoc prijímať rozhodnutia a odporúčania v súvislosti so všetkými záležitosťami, pri ktorých je to stanovené v uvedenej dohode alebo v akejkoľvek doplnkovej dohode alebo v prípade ktorých Rada pre partnerstvo delegovala svoje právomoci na osobitný výbor. Podľa článku 10 ods. 2 dohody o obchode a spolupráci výbor má prijať rozhodnutia a vydať odporúčania po vzájomnej dohode.

(4) Vzhľadom na dojednania o obchodovaní s elektrinou medzi Úniou a Spojeným kráľovstvom sa v článku 312 ods. 1 dohody o obchode a spolupráci vyžaduje, aby pokiaľ ide o prideľovanie kapacity a riadenie preťaženia v dennej fáze, osobitný výbor prednostne prijal potrebné kroky v súlade s článkom 317 uvedenej dohody s cieľom zabezpečiť, aby prevádzkovatelia prenosových sústav (ďalej len „PPS“) pre elektrinu vypracovali dojednania ustanovujúce technické postupy v súlade s prílohou 29 k uvedenej dohode v rámci konkrétnej lehoty.

(5) Najmä v časti 1 bode 1 prílohy 29 k dohode o obchode a spolupráci sa stanovuje najmä vypracovanie nového postupu prideľovania kapacity elektrického prepojovacieho vedenia v časovom rámci denného trhu. Nový postup má vychádzať z konceptu tzv. multiregionálneho prepojenia voľného objemu .

(6) PPS z Únie a zo Spojeného kráľovstva predložili 10. júla 2023 správu v nadväznosti na odporúčanie osobitného výboru č. 1/2023 ([3]) , v ktorom žiada PPS, aby riešili niekoľko otázok týkajúcich sa vykonávania multiregionálneho prepojenia voľného objemu. Uvedenú správu doplnilo neformálne stanovisko Agentúry Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ďalej len „ACER“) a regulačných orgánov Spojeného kráľovstva.

([1]) Rozhodnutie Rady (EÚ) 2021/689 z 29. apríla 2021 o uzavretí, v mene Únie, Dohody o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej a Dohody medzi Európskou úniou a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska o bezpečnostných postupoch pri výmene a ochrane utajovaných skutočností (Ú. v. EÚ L 149, 30.4.2021, s. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/689/oj).

([2]) Ú. v. EÚ L 149, 30.4.2021, s. 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2021/689(1)/oj.

([3]) Odporúčanie osobitného výboru pre energetiku zriadeného článkom 8 ods. 1 písm. l) dohody o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej č. 1/2023 zo 7. februára 2023, každej zmluvnej strane, pokiaľ ide o ich žiadosti prevádzkovateľom prenosových sústav pre elektrinu v súvislosti s prípravou technických postupov na efektívne využívanie elektrických prepojovacích vedení (Ú. v. EÚ L 61, 27.2.2023, s. 71).

(7) Vzhľadom na závery správy PPS z 10. júla 2023 podporené neformálnym stanoviskom agentúry ACER a regulačných orgánov Spojeného kráľovstva je vhodné, aby osobitný výbor odporučil zmluvným stranám ďalšie opatrenia.

(8) Osobitný výbor má prijať odporúčanie o ďalšom postupe buď na svojom nadchádzajúcom zasadnutí, alebo písomným postupom, a to po ukončení vnútroštátnych postupov každou zmluvnou stranou.

(9) Je vhodné stanoviť pozíciu, ktorá sa má zaujať v mene Únie v osobitnom výbore, keďže odporúčanie osobitného výboru bude môcť rozhodujúcim spôsobom ovplyvniť obsah alebo spôsob vykonávania *acquis* Únie, konkrétne nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1222 ([4]),

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Pozícia, ktorá sa má v mene Únie zaujať v Osobitnom výbore pre energetiku zriadenom článkom 8 ods. 1 písm. l) Dohody o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej, je stanovená v návrhu odporúčania tohto výboru pripojenom k tomuto rozhodnutiu.

Článok 2

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.

V Bruseli 17. decembra 2024

Za Radu

predseda

BÓKA J.

([4]) Nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1222 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre prideľovanie kapacity a riadenie preťaženia (Ú. v. EÚ L 197, 25.7.2015, s. 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1222/oj).

PRÍLOHA

ODPORÚČANIE OSOBITNÉHO VÝBORU PRE ENERGETIKU ZRIADENÉHO ČLÁNKOM 8 ODS. 1 PÍSM. l) DOHODY O OBCHODE A SPOLUPRÁCI MEDZI EURÓPSKOU ÚNIOU A EURÓPSKYM SPOLOČENSTVOM PRE ATÓMOVÚ ENERGIU NA JEDNEJ STRANE A SPOJENÝM KRÁĽOVSTVOM VEĽKEJ BRITÁNIE A SEVERNÉHO ÍRSKA NA STRANE DRUHEJ č. .../2024

z ...

každej zmluvnej strane, pokiaľ ide o prípravu technických postupov na efektívne využívanie elektrických prepojovacích vedení

OSOBITNÝ VÝBOR PRE ENERGETIKU,

so zreteľom na Dohodu o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej ([1]) (ďalej len „dohoda o obchode a spolupráci"), a najmä na článok 311 ods. 1 a 2, článok 312 ods. 1 a 2, článok 317 ods. 1, 2 a 3 a prílohu 29 k tejto dohode,

keďže:

(1) Podľa článku 8 ods. 4 písm. a) dohody o obchode a spolupráci má Osobitný výbor pre energetiku (ďalej len „osobitný výbor") právomoc monitorovať a preskúmavať vykonávanie a zabezpečovať riadne fungovanie dohody o obchode a spolupráci v oblasti svojej pôsobnosti. Podľa článku 8 ods. 4 písm. c) má právomoc prijímať rozhodnutia a odporúčania v súvislosti so všetkými záležitosťami, pri ktorých je tak v tejto dohode o obchode a spolupráci stanovené alebo v prípade ktorých Rada pre partnerstvo delegovala svoje právomoci na osobitný výbor v súlade s článkom 7 ods. 4 písm. f). Podľa článku 329 ods. 3 dohody o obchode a spolupráci vydáva potrebné odporúčania na zabezpečenie účinného vykonávania kapitol hlavy VIII, za ktoré je zodpovedný.

(2) Podľa článku 312 ods. 1 dohody o obchode a spolupráci osobitný výbor prednostne prijme potrebné kroky v súlade s článkom 317 s cieľom zabezpečiť, aby prevádzkovatelia prenosových sústav (ďalej len „PPS") v rámci konkrétnej lehoty vypracovali dojednania ustanovujúce technické postupy v súlade s prílohou 29.

(3) Dňa 7. februára 2023 osobitný výbor prijal odporúčanie č. 1/2023 ([2]) pre každú zmluvnú stranu, aby požiadala svojich príslušných PPS o poskytnutie dodatočných informácií uvedených v prílohe II k uvedenému odporúčaniu do piatich mesiacov odo dňa predloženia žiadosti každou zmluvnou stranou.

(4) PPS z Európskej únie (ďalej len „EÚ") a zo Spojeného kráľovstva (ďalej len „UK") poskytli zmluvným stranám tieto dodatočné informácie v reakcii na ich príslušné žiadosti. Regulačné orgány EÚ a UK poskytli v júli 2023 stanoviská s týmito dodatočnými informáciami. Osobitný výbor uvítal tieto dôležité príspevky k vykonávaniu hlavy VIII dohody o obchode a spolupráci na zasadnutí osobitného výboru 9. novembra 2023.

(5) PPS a regulačné orgány z EÚ aj z UK zistili významné riziká manipulácie s trhom spojené s prístupom založeným na knihe predbežných objednávok k prevádzkovaniu dojednaní o obchodovaní s elektrinou v dennom časovom rámci na základe koncepcie multiregionálneho prepojenia voľného objemu (ďalej len „MRLVC").

([1]) Ú. V. EÚ L 149, 30.4.2021, s. 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2021/689(1)/oj.

([2]) Odporúčanie osobitného výboru pre energetiku zriadeného článkom 8 ods. 1 písm. l) dohody o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej č. 1/2023 zo 7. februára 2023, každej zmluvnej strane, pokiaľ ide o ich žiadosti prevádzkovateľom prenosových sústav pre elektrinu v súvislosti s prípravou technických postupov na efektívne využívanie elektrických prepojovacích vedení (Ú. v. EÚ L 61, 27.2.2023, s. 71).

(6) PPS a regulačné orgány z EÚ aj zo Spojeného kráľovstva zistili, že potenciálne prínosy prístupu k MRLVC založenom na spoločnej knihe objednávok budú závisieť od vyriešenia niekoľkých zásadných koncepčných výziev. Pred prijatím akéhokoľvek rozhodnutia o vykonávaní je potrebná ďalšia konkrétna práca na vypracovaní spoľahlivého návrhu pre MRLVC v súlade s prístupom založeným na spoločnej knihe objednávok. Uvedený návrh bude okrem iných požiadaviek musieť zaistiť bezpečnú a efektívnu prevádzku príslušných veľkoobchodných trhov s elektrinou v EÚ a Spojenom kráľovstve a riešiť akýkoľvek kompromis medzi účinnosťou MRLVC a bezpečnou a efektívnou prevádzkou veľkoobchodných trhov s elektrinou v EÚ a Spojenom kráľovstve. Pred prijatím akéhokoľvek rozhodnutia o vykonávaní budú potrebné aj dôkladné konzultácie o mechanizme, ako aj posúdenie a testovanie mechanizmu. Osobitný výbor tiež poznamenal, že vývoj návrhu musí byť v súlade s postupom stanoveným v článkoch 312 ods. 1, 312 ods. 2 a 317 dohody o obchode a spolupráci a s požiadavkami stanovenými v prílohe 29.

(7) V analýze nákladov a prínosov z roku 2021, ako aj v dodatočných informáciách z roku 2023, ktoré vypracovali PPS z EÚ a zo Spojeného kráľovstva, sa zistilo, že efektívnosť MRLVC bude do značnej miery závisieť od presnosti nástroja predpovede čistej pozície hraničnej ponukovej oblasti. Pred tým, ako bude možné rozhodnúť o vykonávaní, sú potrebné ďalšie konkrétne kroky na vypracovanie koncepcie uvedeného nástroja predpovede a na potvrdenie jeho platnosti. Osobitný výbor poznamenáva, že PPS z EÚ a zo Spojeného kráľovstva vo svojej správe navrhli fázový prístup k vývoju nástroja predpovede, počnúc počiatočnou fázou navrhovania prototypu a jeho validácie.

(8) EÚ aj Spojené kráľovstvo majú ambiciózne ciele využiť potenciál energie z obnoviteľných zdrojov v Severnom mori s cieľom zlepšiť prístup k cenovo dostupnej energii a pokročiť vo svojom prechode ku klimatickej neutralite. Podľa článku 321 dohody o obchode a spolupráci zmluvné strany spolupracujú pri rozvoji energie z obnoviteľných zdrojov na mori výmenou najlepších postupov a v prípade potreby podporou rozvoja konkrétnych projektov. PPS z EÚ a zo Spojeného kráľovstva vo svojej správe uviedli, že budúci rozvoj hybridných projektov na mori si bude vyžadovať dojednania o obchodovaní s elektrinou, ktoré podporujú efektívne stanovovanie cien a využívanie kapacity. Osobitný výbor uznal, že je potrebné ďalej zvážiť zabezpečenie toho, aby dojednania o obchodovaní s elektrinou medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom podporovali ich ambície pre rýchly rozvoj projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov v Severnom mori.

(9) V analýze nákladov a prínosov z roku 2021 sa určila jednotná zúčtovacia cena Veľkej Británie v dennom časovom rámci ako predpoklad vo všetkých zvažovaných možnostiach koncepcie MRLVC. Spojené kráľovstvo uverejnilo svoju reakciu na konzultáciu o opätovnom prepojení príslušných aukcií Veľkej Británie na cezhraničný obchod s EÚ v dennom časovom rámci v auguste 2023. Z analýzy Spojeného kráľovstva vyplynulo, že väčšina respondentov podporila návrhy uvedené v konzultácii. Spojené kráľovstvo odvtedy spolupracovalo s osobitným výborom a predložilo výsledky konzultácie.

(10) Vzhľadom na pokrok, ktorý doteraz dosiahli PPS, a na dodatočné informácie poskytnuté v reakcii na prílohu II k odporúčaniu č. 1/2023 by sa osobitný výbor mal obrátiť na zmluvné strany s cieľom zabezpečiť, aby PPS začali ďalšiu fázu práce. Uvedená práca by sa mala zamerať na riešenie základných koncepčných otázok, ktoré boli predtým zdôraznené s cieľom splniť povinnosti osobitného výboru podľa článku 312 ods. 1 dohody o obchode a spolupráci.

(11) Osobitný výbor poznamenal, že zmluvné strany očakávajú fázový prístup k vývoju technických postupov pre MRLVC, počnúc počiatočnou fázou validácie koncepcie. Vzhľadom na zistenia zo správy PPS predloženej v júli 2023 sú potrebné ďalšie analýzy, ktoré by sa mali zahrnúť do fázy validácie koncepcie. Počiatočná fáza validácie koncepcie by mala byť základom pre vypracovanie jednotného súboru návrhov technických postupov pre MRLVC v súlade s článkom 312 ods. 1 a článkom 317 ods. 2 dohody o obchode a spolupráci a mala by toto vypracovanie podporovať.

(12) Každé rozhodnutie osobitného výboru o vykonávaní technických postupov pre riešenie MRLVC v súlade s prístupom založeným na spoločnej knihe objednávok podľa článku 317 ods. 4 dohody o obchode a spolupráci by sa malo podporiť konzultáciou so zainteresovanými stranami, rozsiahlymi obdobiami testovania a aktualizovanou analýzou nákladov a prínosov,

PRIJAL TOTO ODPORÚČANIE,

Článok 1

Osobitný výbor uznáva, že prístup založený na knihe predbežných objednávok nie je schodnou cestou pre ďalší rozvoj riešenia multiregionálneho prepojenia voľného objemu (ďalej len „MRLVC“), a odporúča, aby v ňom zmluvné strany ďalej nepokračovali.

Článok 2

Osobitný výbor odporúča, aby každá zmluvná strana požiadala svojich príslušných PPS pre elektrinu a v prípade Únie Európsku sieť prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu (ďalej len „ ENTSO-E), ktorá uľahčuje prácu PPS z EÚ, aby spoločne začali počiatočnú fázu validácie koncepcie pred vypracovaním jednotného súboru počiatočných návrhov technických postupov pre MRLVC v súlade s prílohou 29 k dohode o obchode a spolupráci a s podpornou analýzou, ktorá zahŕňa:

a) optimálny prevádzkový harmonogram, v ktorom sa kombinuje prevádzka MRLVC, jednotné prepojenie denných trhov EÚ a dojednania o veľkoobchodnom trhu s elektrinou vo Veľkej Británii v rámci prístupu založeného na spoločnej knihe objednávok vrátane optimálnych validačných a núdzových opatrení. Optimálny prevádzkový harmonogram by mal podporovať spoľahlivé a efektívne využívanie prepojovacích vedení a zároveň minimalizovať riziká pre bezpečnú prevádzku veľkoobchodných trhov s elektrinou v EÚ a Spojenom kráľovstve a zohľadniť možný vývoj na trhu do obdobia 2030 – 2035. Prevádzkové riziká spojené s týmto harmonogramom na jednotné prepojenie denných trhov EÚ a veľkoobchodný trh s elektrinou vo Veľkej Británii by sa mali posúdiť a v čo najväčšej možnej miere kvantifikovať. Do podpornej analýzy by sa mala zahrnúť škála možností prevádzkových harmonogramov s cieľom podporiť identifikáciu a posúdenie platnosti optimálneho harmonogramu;

b) návrh špecifikácie obstarávania prototypu nástroja predpovede čistej pozície hraničnej ponukovej oblasti, ktorý by mal:

   i) obsahovať podrobný opis požiadaviek vrátane:

      — metodiky (napr. štatistickej a/alebo deterministickej), ktorá sa má použiť,

      — konkrétnych výstupov, ktoré by sa od nástroja predpovede vyžadovali,

      — spôsobu, akým nástroj predpovede začlení budúci vývoj na trhu vrátane budúceho zavedenia nových ponukových oblastí, či už na pevnine alebo na mori,

      — spôsobu, akým sa výstupy nástroja predpovede vložia do širších procesov MRLVC,

      — akýchkoľvek ďalších kľúčových požiadaviek určených na základe práce stanovenej v písmene a) tohto článku a v článku 3.

   ii) mali by byť k nemu priložené:

      — informácie o tom, ako by sa obstarávanie vyhotovilo a spravovalo, vrátane zohľadnenia vlastníctva a práv duševného vlastníctva,

      — podrobný rozpis predpokladaných termínov a nákladov,

      — všetky relevantné otázky týkajúce sa administratívnych funkcií potrebných na riešenie vzájomnej závislosti systému EÚ a UK pri vykonávaní riešenia MRLVC.

Článok 3

1. Osobitný výbor odporúča, aby zmluvné strany požiadali svojich príslušných PPS pre elektrinu a v prípade Únie ENTSO-E, ktorá uľahčuje prácu PPS z EÚ, aby vypracovali spoločnú správu pre osobitný výbor, v ktorej preskúmajú všetky prekážky brániace realizácii spoločných a hybridných projektov na mori, ktoré môžu vyplynúť z existujúcich obchodných dojednaní alebo MRLVC, a všetky osobitné zmeny existujúcich obchodných dojednaní alebo osobitné požiadavky na koncepciu MRLVC potrebné na zabezpečenie efektívneho obchodovania s elektrinou, ktoré podporuje realizáciu spoločných a hybridných projektov na mori.

2. V spoločnej správe PPS by sa mal:

a) preskúmať vplyv existujúcich obchodných dojednaní aj riešenia MRLVC na spoločné a hybridné projekty v strednodobom horizonte (v období 2030 – 2035) s osobitným zameraním na:

i) rozsah uplatňovania obchodných dojednaní a to, či a ako môže byť ovplyvnené vykonávanie prideľovania kapacity,

ii) to, ako by tieto obchodné dojednania mohli fungovať s rôznymi koncepciami trhu, najmä v ponukových oblastiach na mori, a

iii) to, či môže existovať dostatočne jasné zdôvodnenie projektu, pokiaľ ide o investície do infraštruktúry;

b) by sa mali zohľadniť:

i) povaha a rozsah možného rozvoja infraštruktúry pre energiu z obnoviteľných zdrojov na mori v Severnom mori v strednodobom horizonte vrátane možných hybridných prepojení, energetických ostrovov, zosieťovaných elektrických sústav a elektrolyzérov na mori,

ii) možné mechanizmy tvorby cien,

iii) doplnková úloha dojednaní o forwardovom a vnútrodennom obchodovaní,

iv) vplyv na presnosť predpovedí týkajúcich sa hraničných ponukových oblastí a

v) akékoľvek osobitné úpravy, ktoré môžu byť potrebné v koncepčných prvkoch týchto obchodných dojednaní v rámci ich všeobecných obmedzení s cieľom pomôcť riešiť všetky zistené prekážky a/alebo požiadavky pri vývoji a prevádzke spoločných a hybridných projektov na mori s cieľom zabezpečiť efektívne obchodné dojednania.

Článok 4

Vývoj práce odporúčanej podľa článkov 2 a 3 by mal zahŕňať pravidelný dohľad a podnety zmluvných strán. Mohol by zahŕňať aj PPS, ktorí by spolupracovali so širším okruhom zainteresovaných strán, medzi ktoré môžu patriť regulačné orgány, nominovaní organizátori trhu s elektrinou/energetické burzy a akademická obec.

Článok 5

Osobitný výbor odporúča, aby zmluvné strany koordinovali svoju komunikáciu so svojimi príslušnými PPS pre elektrinu a v prípade Únie s ENTSO-E, ktorá uľahčuje prácu PPS z EÚ, pokiaľ ide o články 2 a 3, a aby ich požiadali, aby dokončili prácu uvedenú v týchto článkoch do 11 mesiacov od prijatia tohto odporúčania.

Článok 6

Osobitný výbor odporúča, aby zmluvné strany požiadali svojich príslušných PPS pre elektrinu a v prípade Únie ENTSO-E, ktorá uľahčuje prácu PPS z EÚ, aby požiadali vnútroštátne regulačné orgány Spojeného kráľovstva v oblasti energetiky a agentúru ACER o neformálne stanovisko týkajúce sa ich práce dokončenej v súvislosti s článkami 2 a 3, ktoré sa má dodať do jedného mesiaca od predloženia spoločnej správy PPS.

V …

Za Osobitný výbor pre energetiku

spolupredsedovia